

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1996 - 1997 (*)

6 FÉVRIER 1997

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 17 décembre 1996
portant exécution temporaire et
partielle de l'article 103
de la Constitution**

(Déposée par M. Paul Tant)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi vise à réaliser le parallélisme entre la loi d'exécution de l'article 103 de la Constitution et la loi d'exécution de l'article 125 de la Constitution. La loi d'exécution de l'article 125 de la Constitution est en effet une matière bicamérale visée à l'article 77, 4°, de la Constitution, et ce contrairement à la loi d'exécution de l'article 103 de la Constitution (article 74, 2°, de la Constitution).

Lors de l'examen du projet de loi spéciale portant exécution temporaire et partielle de l'article 125 de la Constitution, plusieurs questions pertinentes ont été posées au Sénat⁽¹⁾.

Les problèmes soulevés concernaient en premier lieu la mise en mouvement de l'action pénale par la partie civile, à savoir auprès du juge d'instruction. Bien que le rapport de la Chambre relatif à la proposition de loi portant exécution temporaire et partielle de l'article 103 de la Constitution précise explicitement, à la page 25, que «la mise en mouvement de l'action publique reste donc réservée au ministère

(*) Troisième session de la 49ème législature

(1) Doc. Parl., Sénat, 1995-1996, n° 501.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1996 - 1997 (*)

6 FEBRUARI 1997

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van
17 december 1996 houdende tijdelijke
en gedeeltelijke uitvoering van
artikel 103 van de Grondwet**

(Ingediend door de heer Paul Tant)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel beoogt een parallellisme te verwezenlijken tussen de uitvoeringswet van artikel 103 van de Grondwet en de uitvoeringswet van artikel 125 van de Grondwet. De wet ter uitvoering van artikel 125 van de Grondwet is immers een bicamérale aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 77, 4° van de Grondwet, dit in tegenstelling tot de wet ter uitvoering van artikel 103 van de Grondwet (artikel 74, 2° van de Grondwet).

Bij de behandeling van het ontwerp van bijzondere wet houdende tijdelijke en gedeeltelijke uitvoering van artikel 125 van de Grondwet zijn in de Senaat⁽¹⁾ een aantal pertinente vragen gesteld.

De problemen betroffen ten eerste het instellen van de strafvordering door de burgerlijke partij, met name bij de onderzoeksrechter. Ofschoon het kamerverslag inzake het wetsvoorstel houdende tijdelijke en gedeeltelijke uitvoering van artikel 103 van de Grondwet, op pagina 25 uitdrukkelijk stelt dat «alleen het openbaar ministerie bevoegd is om de burgerlijke

(*) Derde zitting van de 49ste zittingsperiode

(1) Parl.St., Senaat, 1995-1996, nr. 501.

public»¹, les sénateurs ont estimé -et ce sur avis de plusieurs professeurs- qu'il convient d'apporter cette précision dans le texte même de la loi. La nouvelle interprétation donnée aux articles 103 et 125 de la Constitution soulève en effet la question de savoir si les anciennes jurisprudence et doctrine disposant qu'une constitution de partie civile est exclue dans cette matière restent d'application. De plus, l'analogie avec le privilège de juridiction ne semble pas suffisamment établie. L'article 3, alinéa premier, du projet de loi spéciale portant exécution temporaire et partielle de l'article 125 de la Constitution dispose dès lors que seuls les officiers du ministère public et les agents compétents peuvent intenter les poursuites en matière répressive à l'égard d'un membre d'un gouvernement de communauté ou de région.

L'article 3 de la présente proposition vise le même objectif pour des ministres fédéraux.

Le Sénat a également tenu à régler les problèmes de cumul pouvant se poser lorsque l'intéressé exerce ou a exercé à la fois le mandat de ministre fédéral et celui de ministre de communauté ou de région.

Il a conclu que le législateur spécial n'est pas compétent pour régler le problème de cumul pouvant se poser lorsqu'un ministre fédéral est poursuivi pour des infractions qu'il aurait commises en qualité de ministre de communauté ou de région. S'agissant d'un ministre fédéral, la Chambre est seule compétente, en vertu de l'article 74, 2°, de la Constitution. L'article 2 vise à pallier cette lacune et part du principe qu'en cas de poursuites à l'encontre d'un ministre fédéral pour des infractions commises en qualité de ministre de communauté ou de région, il s'agit en toute hypothèse d'infractions commises en dehors de l'exercice de ses fonctions de ministre fédéral. L'article 103, alinéa premier de la Constitution, permet de prévoir, dans ce cas, une règle dérogatoire. La disposition prévoyant que cette loi n'est pas d'application en l'occurrence permet à l'article 125 de la Constitution de jouer pleinement à cet égard.

rechtsvordering op gang te brengen»¹, waren de senatoren van mening -en dit op advies van een aantal professoren- dat men deze verduidelijking in de tekst van de wet zelf moet inlassen. Immers, vermits aan de artikelen 103 en 125 van de Grondwet een nieuwe interpretatie wordt gegeven, is het onduidelijk of de oude rechtspraak en rechtsleer die stellen dat een burgerlijke partijstelling in deze hypothese uitgesloten is, onverkort blijft gelden. Ook de analogie met het voorrecht van rechtsmacht blijkt niet voldoende sluitend. Artikel 3, eerste lid, van het ontwerp van bijzondere wet houdende tijdelijke en gedeeltelijke uitvoering van artikel 125 van de Grondwet stelt bijgevolg dat enkel de ambtenaren van het openbare ministerie en de bevoegde ambtenaren de vervolging tegen een gemeenschaps- of gewestminister kunnen instellen.

Artikel 3 van dit voorstel wil dan ook hetzelfde beogen voor federale ministers.

Ten tweede werd in de Senaat ook geopteerd voor een regeling voor cumulproblemen die kunnen rijzen wanneer de betrokkene zowel het ambt van minister van de federale regering als het ambt van minister van een gemeenschaps- of gewestregering uitoefent of heeft uitgeoefend.

In de Senaat is men tot de conclusie gekomen dat de bijzondere wetgever niet bevoegd is om het probleem te regelen van de cumul die kan ontstaan wanneer een federale minister wordt vervolgd voor misdrijven die hij heeft gepleegd als gemeenschaps- of gewestminister. Vermits het gaat om een federale minister is, krachtens artikel 74, 2°, van de Grondwet, enkel de Kamer bevoegd. Artikel 2 wil deze lacune verhelpen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat, indien een federaal minister wordt vervolgd voor misdrijven gepleegd als gemeenschaps- of gewestminister, het per hypothese gaat om misdrijven gepleegd buiten de uitoefening van het ambt van federaal minister. Artikel 103, eerste lid, van de Grondwet staat toe hiervoor een afwijkende regeling te voorzien. Door te stellen dat deze wet niet van toepassing is, kan artikel 125 van de Grondwet volledig uitwerking krijgen.

P. TANT

⁽¹⁾ Doc. Parl., Chambre, 1995-1997, n° 832/5, p.25.

⁽¹⁾ Parl. St., Kamer, 1996-1997, nr. 832/5, blz. 25.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2.

L'article 2, § 1er, de la loi du 17 décembre 1996 portant exécution temporaire et partielle de l'article 103 de la Constitution, est complété par l'alinéa suivant :

«Par dérogation à l'alinéa 1er, la présente loi ne s'applique pas aux infractions commises dans l'exercice de la fonction de membre d'un gouvernement de communauté ou de région.»

Art. 3

Dans l'article 3 de la même loi, l'alinéa suivant est inséré avant l'alinéa premier :

«Seuls les officiers du ministère public et les agents compétents peuvent intenter à l'égard d'un ministre les poursuites en matière répressive mentionnées dans la présente loi.»

5 février 1997

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 2, § 1, van de wet van 17 december 1996 houdende tijdelijke en gedeeltelijke uitvoering van artikel 103 van de Grondwet, wordt aangevuld met het volgende lid :

«In afwijking van het eerste lid is deze wet niet van toepassing op misdrijven gepleegd in de uitoefening van het ambt van lid van een gemeenschaps- of gewestregering.»

Art. 3

In artikel 3 van dezelfde wet, wordt vóór het eerste lid, het volgende lid ingevoegd:

«De vervolging in strafzaken bedoeld in deze wet van een minister kan enkel worden ingesteld door ambtenaren van het openbare ministerie en de bevoegde ambtenaren.»

5 februari 1997

P. TANT
N. DE T'SERCLAES
P. DEWAELE
C. EERDEKENS
D. REYNDEERS
L. VANVELTHOVEN